

ABONAMENTUL
Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 "
Pe 1 lună . 2 "

Nr. de Duminecă
Pe un an 4 Cor. — Pen-
tru România și America
10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscripte nu se ina-
poiază.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Noi și cultura latină.

I.

O cultură unitară națională, română, este cel mai apropiat scop al nostru, pentru a cărui realizare clasa cultă din regat și din statul ungar și-a dat mâna. În fiecare an se înrolează noi campioni ai culturii naționale în șirul celor vechi. Mulțimea mare, dela noi, a început a fi pătrunsă mai mult ca niciodată de spiritul național, căruia nu-i putem da o numire mai dreaptă, care să i-se potrivească mai bine, decât: sfânt. Sfânt e spiritul care a cuprins cu puterea sa titanică munca și stăruința culturală a fraților de peste munți, sfântă e mișcarea mare la care s'au angajat scriitorii dela noi, mișcare care însuflețește din ce în ce mai mult, mai adânc pătura cultă română și care va aduce la izbândă!

Noi, aici am fi gata să ne apărăm cu prețul sângelui cultura națională. De mult dejă, aproape, totdeauna a trebuit să ne închinăm înaintea culturii românești de dincolo, a cărei raze ne-au încălzit în vremuri grele. La București s'au dus sute de ai noștri să respire aerul unei vieți și culturii românești, de multe ori să caute scăpare dinaintea spectrului urât al unei culturii străine. Câți români au devenit români numai după ce au trăit în țară!

Cum eram odinioară: însuflețiți pentru cultura română, pentru București, a căror însemnătate am recunoscut-o totdeauna, — așa suntem și acum. Mulți au rămas însă cum au fost atunci: numai cu însuflețirea... Sau poate ar îndrăzni cineva să afirme, că am fi făcut cine știe ce progrese uimitoare în cultura noastră unitară? Da, vor răspunde cei mai mulți. Cărțile, revistele, ziarele din România se cetesc mult și pe la noi, nu se mai face deosebire între produsele literare de aici și din țară, etc. etc.

Câtă desamăgire, dacă te-ai convins de realitate. Și câtă durere trebuie să simți când vezi că însuflețirea pentru cultura națională e neînsemnată, că spiritul sfânt al românismului nu-i apreciat pretutindeni! Cu toată însuflețirea nemărginită cu care adăram razele soarelui cultural dela București, cu toată iubirea pentru țară și tot ce vine de acolo, cu tot devotamentul consacrat culturii unitare: între noi, cei de aici și între cei din România va exista mereu o deosebire mare, care nu va dispărea până în momentul când noi, românii din statul ungar nu ne vom dezbară de cultura străină.

Ne-a înveninat sufletul aceasta cultură, care nu-i de noi. Însuflețirea noastră a celor cu cultură germană sau — doamne ferește — maghiară, pentru cultura română numai sinceră nu poate fi. Sau și dacă e sinceră, ea se mărginește la aparențe, în fond românul din țară e străin de sufletul nostru, noi suntem străin de el. Nu-i nevoie de o

cercetare amănunțită, de te miri ce studii pentru a vedea aceasta. Sunt lucruri, cari deși s cunoscute prea bine, nu au atras atenția generală, în măsura de a fi schimbate, tocmai prin faptul că sunt prea cunoscute, că lumea s'a obișnuit cu ele.

Ce ironie crudă, ce păcat strigător la cer: ne numim luptători ai culturii naționale și nu suntem în stare a mișca o piatră din loc, a ne călca pe inimă când e vorba numai de a ne feri de cultură străină! Unii vor zice că într'adevăr, românul din regat și cel de aici au firi diferite, că acesta-i lucru de neschimbat și că noi, prin cultura noastră mai germană le suntem superiori. Trebuie să fii îndărătnic tare sau să nu fi român, pentru a putea afirma aceasta. Cel care susține o astfel de teorie nu poate trece drept campion al culturii unitare. Fiindcă afirmațiunile acestea nu sunt adevărate, fiindcă sunt un neadevăr plăcut acelor cari sunt lași sau nu voiesc să lucreze, fiindcă dacă avem aspirații de o cultură națională, suntem datori a răsturna și nimici piedecile ce se opun acestui scop al nostru.

Deși trăind supt altă climă, supt un cer mai întunecat, deși mai nefericiți, mai bătuți de nevoi, noi români din statul ungar nu ne-am schimbat firea, nici în cursul atâtor secole pline de îndurări. Nu există nici cea mai mică deosebire în fondul caracterului românilor de aici și din România. Iar dacă noi n'am rămas așa plini de temperament, așa curajoși și viteji poate, cum am fost odată toți românii, deopotrivă, nu-i vina noastră; năcazurile multe ne-au întunecat sufletul și ne-a descurajat îndeosebi faptul, că veacuri de-alungul am stat stingheri, părăsiți, ruși de trunchiul mare al românilor de peste munți, fără milă, fără compătimire, fără nici o legătură cu frații noștri, ba poate câte odată chiar fără a ști că mai avem frați...

Ce am păcătuit până în momentul când s'au deschis granițele României libere, până când ne-am făcut liberi și noi, putem să ne iertăm. Ce am lăsat, ce am greșit de-atunci încoaci: niciodată! Niciodată nu ne vom putea ierta că am consimțit a intra în jugul ce ne era întins: în jugul culturii străine și niciodată nu vom putea uita că am fost destul de slabi a purta acest jug chiar și atunci, când l-am fi putut arunca în fiecare moment ca să ne însușim o cultură a fraților, cari ne așteptau și ne așteaptă pururea cu brațele deschise!

Pe la mijlocul secolului trecut, când a început să se formeze la noi clasa cultă, nu putea fi încă vorba de o altă cultură, decât cea germană. E foarte firesc aceasta: prin situația geografică, prin dominația absolutismului austriac de pe atunci, prin faptul că România și cultura ei, care acuma strălucește ca soarele asupra românilor de pretutindeni nu erau încă pe atunci. S'a făcut în 1859 unirea, s'a făcut în 1878 independența, apoi regatul, Româ-

nia a ajuns în rangul statelor culte. Era cultura latină, atât de umană și liberală, care a nutrit spiritele cele mai mari, cele mai glorioase, pe cari le-am avut noi, românii, vre-odată. Generația falnică, nemuritoare, care a întemeiat România, patrioții Ion și Dumitru Brătianu, frații Golescu, etc. au făcut școală franceză.

Și putem fi siguri: Brătianu și Kogălniceanu n'ar fi devenit, ceea ce au devenit, nici România nu ar fi ajuns ce este astăzi dacă generația de atunci n'ar fi făcut școala la Paris, unde domnea spiritul liberal al anilor dinainte și după 1848, și ar fi făcut-o în vre-un centru mic german de cras reacționarism.

Au fost idei frumoase, cari au însuflețit generația română de pe atunci, spiritul care domnea la Paris era liberal și patriotic. Și cultura aceasta, cultura generozității franceze, a dat impuls tinerilor de-atunci a-și iubi neamul până la abnegațiune, la moarte chiar... Minuni a făcut atunci cultura latină. România modernă este opera ideii latine, a bunei frățietăți dintre sora mai mare Franța și România, și mai presus de toate a culturii latine. Vremuri glorioase, vremuri ale dulcii frățietăți între popoarele cele mai inteligente rase, a rasei latine, cântate atât de frumos în »Ginta latină e regină«... de Alexandri, vouă vă mulțumește întreaga suflare românească plămădirea țării comune a tuturor românilor: România...

Iertăm însă și generației din Ardeal, care a trăit aceste timpuri mari într'un fel de letargie, din care ne-am scuturat numai la Custozza și Lissa, că nu și-a îndreptat privirea și grija asupra culturii naționale. Generația d'atunci privea numai la — Viena. Norocul nostru că s'a ivit marele Șaguna, care împreună cu soții sei de luptă și-au făcut datoria față de popor, de cultura națională în altă privință: toate așezămintele culturale, pe cari le avem, autonomia noastră culturală, le-o datorim generației de tunci în frunte cu marele Andreiu. Iar Doda și Ursu și-au avut și ei rostul lor. Și nici nu s'ar fi putut poate face altcum.

Cu venirea ungarilor la putere, la 1867, situația se schimbă însă. Și aici începe epoca de amurg în ce privește nizuințele noastre culturale.

Apponyi și viitorul. Din Budapesta se scriu următoarele: La clubul partidului 48-ist a venit Joul și Apponyi. Vorbind, a amintit și despre următoarele lucruri: situația partidului independent pretutindeni e favorabilă, a zis mai departe, că după primirea regulamentului revizuit poziția partidului numai întărit se poate. A vorbit mai departe despre neparticiparea la ședințe a deputaților independenți precum și despre respingerea guvernului în acțiunea sa față de opoziție. Au hotărât că încurând vor ține conferință în cauza aceasta până atunci însă partidul își va chema imediat membrii la Budapesta.

Precum se vede d' Andrássy își teme fătul cel frumos!

Deputații aradani dați în judecată.

Comisia le-a suspendat dreptul de imunitate. — Urmările.

Ieri comisia de imunitate a dietei ungare prezidată de Malatinszky György și în urma raportului făcut de Lázár Zoárd, deputat al Chișineului, a suspendat dreptul de imunitate al deputaților dr. N. Oncu, V. Goldiș, dr. I. Suciș și dr. St. C. Pop.

Înainte de a se ajunge la această hotărâre, iată ce s'a petrecut.

Auzind despre inaugurarea clubului național din Arad, în ziua de 17 Februarie, căpitanul poliției, Sarlot Domokos, a trimis un funcționar de poliție la dr. I. Suciș, să-i ceară informațiuni. Deputatul Boros-Ineului i-a dat toate deslușirile, pentru că în toată această activitate românii n'au nimic de ascuns. Pe baza celor raportate de funcționarul polițienesc, căpitanul Sarlot a îndrumat proces contra susnumiților deputați români.

Vicecăpitanul s'a și adresat apoi președintelui dietei, Justh Gyula, cerând suspendarea dreptului de imunitate a deputaților Oncu, Goldiș Suciș și Pop. Și anume: pe baza unei ordonanțe prezidiale Nr. 1136 din 26 Februarie 1908 a guvernului maghiar.

I-a fost, se vede, și guvernului rușine să se provoace la ordonanța lui Hieronymi, de altfel și relațiunile sunt acum altele decât la 1894, destul că a dat o ordonanță anume pentru cauza asta, ordonanță care oprește orișice asociere naționalistă, fără ca prealabil să fie înștiințată la guvern, și să aibă aprobare. Iar susnumiții deputați sunt acuzați cu transgresiune pentru că au fost aleși »conducători ai acelei asocieri«.

Pentru transgresiunea aceasta se prevede 14 zile temniță și 200 coroane amendă.

Comisia de imunitate, cum eră de prevăzută, a primit și ea rezonarea poliției din Arad. Lázár Zoárd n'a trebuit să și frământa mult mintea pentru a convinge pe colegii săi kossuthiști că e bine ca dieta să

dea pe mâna poliției pe cei patru — valahi.

E chestie deci numai de timp — și credem că puțin timp — până să-i vedem pe deputații noștri pedepsiți pentru exercitarea unui drept politic pe care deputații partidelor maghiare îl exercită fără nici o supărare.

Se continuă deci și asupra deputaților sistemul de teroare politică sub care trăim de un șir lung de ani. Dreptul de imunitate este o glumă, când e vorba de naționalități. La început jandarmii cu dela sine putere au nesocotit acest drept, acum se pune și pecetea legii.

Toate acestea nu vor opri însă pe nici o clipă activitatea noastră în ce privește organizarea de partid.

Am declarat-o la 1894 și-o mai repetăm și acum: existența partidului național și activitatea sa nu vom face-o nici odată dependentă dela concesiunea poliției!

Șicane de acestea, nu vor desconcentra pe nimeni. Și mai puțin pe deputați, cari sunt depozitarii încrederii și aspirațiunilor noastre naționale.

Către frații grănițeri din Teregova și jur.

Fraților! Vă invităm cu toată dragostea la marea adunare poporală, care o vom ținea Duminică, în 29 Martie st. n., d. a. la 2 ciasuri în Teregova, cu următorul program:

1. Starea politică și economică a țării.
2. Votul universal.
3. Organizarea partidului național român.

La această adunare vor lua parte și vor vorbi deputații: Dr. Vasile Lucaciș, dr. Al. Vaida de Voevod, dr. Aurel Vlad și Coriolan Brediceanu.

Veniți cu toții să-i auziți! — Veniți să ascultați cuvântul adevărului.

Convocătorii adunării.

NB. Primirea deputaților noștri și a oaspeților din depărtări, va fi la gara din Teregova, Duminică la sosirea trenului dinspre Caransebeș, la orele 12.

Situația politică.

Ceeace ocupă mai mult cercurile politice — e proiectul revizurii regulamentului dela ordinea zilei. Lupta disidenților încontra revizurii a fost numai un foc de paie, — cum o spune și »Magyarország« de azi. Ei, cari la început declarau lupta până la cuțite, au trimis în foc abia câte 2—3 oameni, cari mai pe urmă s'au moderat de tot. E vorba, că la desbaterea pe puncte vor mai face puțină gură.

Ceeace am câștigat noi din lupta încontra revizurii regulamentului e chestia națională, care a fost ținută în vedere nu numai de deputații naționali, și chiar și de câțiva deputați kossuthiști disidenți, cari au arătat foarte clar că numai prin rezolvarea chestiei de naționalități se va putea pune capăt intrigilor și certelor continue de pe teritoriul politic al Ungariei.

O chestie, care preocupă întreaga lume politică e sufragiul universal. Andrássy a declarat în zilele aceste, că proiectul sufragiului universal îl va aduce în cameră în primăvara asta. O minciună sfruntată și asta. Iată anume ce-a spus ieri, chiar un deputat independist despre declarația asta lui Andrássy:

— »Promisiunea ministrului, că va aduce încă în primăvara asta sufragiul universal e numai o măsură preventivă a lui încontra demonstrațiunilor socialiste. Proiectul sufragiului universal, da, e luat în programul partidului independist, care afară de câțiva magoați vorește realizarea lui. În ce chip? Dacă reforma e acum împiedicată, pricina să nu se caute la partidul independist ci la Andrássy și partidul poporal. E curios, că socialiștii sparg numai ferestrele noastre și ale lui Andrássy le lasă în pace, cu toate, că și noi așteptăm tocmai ca și dânsii sufragiul universal«. (Oh! câtă bunăvoință în coonașii paisopiști N. R.).

Noi întrebăm: dacă independiștii au și ei în programul lor proiectul sufragiului universal și l'așteaptă cu atâta oar de ce nu luptă pentru el?

Iar v'ați dat arama pe față!

Conferința partidului independist.

Mercuri seara partidul independist a ținut conferință sub prezidența lui Kossuth. S'a dezbătut propunerea lui Mérey Lajos care în unele privințe domolește strictetea proiectului lui Nagy Emil, dar mai cu seamă pune stavilă puterii mari a președintelui.

Propunerea lui Mérey Lajos după puțină desbatere s'a primit în general, și la desbaterea spe-

FOIȚĂ ORIGINALĂ A »TRIBUNEI«.

Duelurile studențești în Germania.*)

Ce e un duel între studenți? Pentru ce se bat? În Franța suntem de părere că duelurile studenților germani sunt mai mult o glumă și că combatanții, acoperiți de perinițe și de platoșe, nu pot să și facă nici un rău.

Ușor de spus. Eu din partea mea voiu plecă din Germania cu oroare față de aceste moravuri barbare, mai mult stupide decât barbare, și plin de o profundă ulmire că ele mai pot exista în Europa civilizată.

Un duel (Mensur) nu e decât foarte rar urmarea unei certe. Asta din cauză că afară de berlinez, germanul nu prea e certăreț. N'am văzut nici când vre-o gălceavă pe stradă, n'am fost martor nici odată la dispute violente; chiar și între muncitorii din cartiere, chiar și între birjari certurile trebuie că sunt relativ rare. Și nici n'ar fi prea multe prilejurile de bătăle, dacă ai așteptă ca studenții să se provoace ei de ei. Dar sunt

*) Capitolul de mai sus e scris de ziaristul francez Jules Huret și a apărut de curând în volumul »En Allemagne« (în Germania). Traducătorul dedică aceste rânduri duelurilor similare din unele cercuri studențești române. H. P. P.

statutele corporațiunilor la mijloc! V'am spus deja că tinerii studenți, vulpile (die Füchse) nu pot să devină Burschi decât după trei sau patru dueluri și că au mare grabă să fie tractați ca »bătrâni«. Duelul trece drept semn al curajului, ranele vindecate sunt decorațiile și trofeele lor. Tineretele Gretchen e au aflat dela părinții, dela frații lor — cicatrizați — că numai tinerii răniți sunt eroi vrednici de a fi iubiți, și tinerul »Fuchs«, care are încă în vârful nasului o picătură de lapte dela doica sa, e zorit să devină acest erou și să bea sânge.

În fiecare săptămână consiliul fiecărui corp studențesc se adună și pregătește programul de lucru, — vreau să zic programul duelurilor de Sâmbătă. Trebuie să se fie în fiecare Sâmbătă una sau mai multe »Mensure«. Dupăcum s'au »antrenat« »vulpile«, treptat-treptat, li-se hotărăște câte o zi, într-o săptămână oare care. Deoarece membrii unela și aceleleaș corporațiuni nu pot se se bată într'olaltă, (în caz de certă gravă, lscată între doi membri ai aceluiaș corp, unul din ei trebuie să părăsească culorile, adică să și dea dimisia, dacă ține cu ori ce preț să se bată.) trebuie să se decidă la care corporație va fi trimis acel care provoacă. Dupăce s'a ales corporația, li-se trimite membrul ales, iar corpul studențesc provocat trebuie să aleagă, împreună cu reprezentanții corpului provocator, pe studentul, care-l

va stă ca contrar. Aceasta se întâmplă din motiv de precauțiune utilă, ca să nu se aleagă față de un debutant, un duelgiu rutinat, față de unul sprinten, unul cu mișcări leneșe sau față de unul plitic, unul cât o namilă.

»Corp«-urile nu se bat cu »Burschenschaft«-urile (singura excepție în orașul Kiel) decât numai în urma unor certuri grave, cari au ca urmare mai apoi duelul cu sabia.

Cum se petrec aceste dueluri?

Pot să vi-o spun, fiindcă am văzut o duzină într'o zi frumoasă de Mai.

Studenții se bat câteodată dela șapte dimineața până la șapte seara. În ziua aceea s'au organizat numai patrusprezece partide, cari au ținut dela șapte ceasuri până pe la două.

Locul unde se țin duelurile se numesc Landwehr. Un fel de sală de bal, care seamănă pe din afară cu un hambar, în depărtare de doi kilometri de oraș, pe drumul de țară, în fața unei cârciume. Studenții vin acolo, care pe jos care în trăsură.

Iată persoanele:

În mijlocul sălii adversarii stau față în față. Fiindcă nu e vorba de omor, ci numai de a răni de a te împietri față de durere, de a te obicinui cu vederea sângelui, își au gâtul îmbrăcat într'o cravată largă dintr'o țesătură valată, umerii aco-

Cel dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás — maeștru de monumente și pietre de cimitir. —

Fabricație proprie din marmoră, granit, seynit, labrador etc., din pietre de mormânt magazina se află în Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.

Cancelaria și magazinul central: **Kolozsvár, Dézsma-u. nr. 21.** Telefon 662.

Filiale: Nagyvárad, Nagyzenen, Déva și Bánpatok.

clădă, pe articole a proiectului lui Nagy Emil, Mérey își va înainta propunerea camerei.

Din partea guvernului au fost de față Andrassy, și Günther precum și secretarul de stat Meskó Lászlo.

După deschiderea ședinței Mérey Lajos face următoarele propuneri:

1. Dacă 150 de deputați cer ședința nu este de lipsă învoirea președintelui.

2. Învoirea președintelui numai în acel caz e de lipsă, când este sub dezbateră vre-un proiect.

3. La proiectul declarat urgent, conform proiectului lui Nagy Emil numai patru deputați pot să vorbească.

Dacă nu voim ca dispoziția asta să fie exploatată e de vre-un partid, trebuie lămurită chestia așa: vor vorbi 2 pentru și 2 contra.

4. Dintre cei 150 de deputați fiecare a parte trebuie să ceară urgentarea ședinței de 10 sau 16 ore.

5. Decurgerea ședinței se poate întrerupe numai odată pe un interval de maximum două ore. Această întrerupere de două ore să nu se socotească în timpul ședinței.

6. Despre schimbarea unei hotărâri urgente, camera prin votare să hotărască.

7. Pentru propunerile președintelui, pentru întreruperi și pentru cetirea procesului verbal să se stabilească timpul de două ore.

După aceasta Nagy Emil declară că primește schimbările făcute de Mérey Lajos.

Nemes Bertalan, recomandă schimbări tehnice.

După, Andrassy, Ugron, Bizony și Zichy, Sümegei Vilmos propune, ca propunerile de modificare ale lui Mérey, să se aducă înaintea parlamentului.

După aceasta președintele pune chestia la vot și se primește, de asemeni se primește și propunerea lui Sümegei.

Kméthy Károly, declară că la dezbateră specială a proiectului lui Nagy E. va propune, ca afacerile militare să nu fie declarate de urgente.

Casa Rurală.

Discursul dlui C. Stere, rostit în ședința dela 6 Februarie a Camerei României.

(Urmare.)

Aceasta ar trebui să ne deștepte, fiindcă dovedește că în Dobrogea sunt foarte puține gospodării cari să aibă mai puțin de 10 hectare. — Dar nu este numai atât: proprietatea țărănească nu este numai aceasta, de 10 hectare, cuprinsă în rubrica noastră. — Până la 10 ha. pro-

rietatea e pitică, cum spun nemții, pentru că nu este cu puțință o gospodărie independentă pe o întindere mai mică. O proprietate de 15, de 20 de 25 hectare este tot o proprietate țărănească, și noi o găsim în statisticele noastre sub rubrica proprietății între 10 până la 50 hectare, care dă o mijlocie de 19 hectare de proprietate, ceea ce înseamnă, că din cei 36.000 de proprietari ai acestei rubrici, cel puțin 30.000 mai puțin de 20 hectare. Și dacă cuprindeți într-o singură rubrică cifra întreagă a proprietății, atunci proprietatea țărănească din Dobrogea are o întindere de 71 proc.

Di N. Filipescu: — Vă uniți cu propunerea noastră asupra proprietății mijlocii?

Di C. Stere: Aceasta nu este proprietatea mijlocie, ci este proprietatea țărănească!

Di N. Filipescu: Primim și aceasta.

Di C. Stere: Dle Filipescu nu aveți dreptul să invocați statisticele străine, căci dacă cuprindeți întreaga proprietate țărănească la un loc, susțin că raportul la noi este mai defavorabil decât în alte părți, cum e mai defavorabil în comparație cu Dobrogea. Așa dar în Dobrogea proprietatea țărănească are întinderea de 71 proc. din suprafața cultivabilă, pe când în restul țării proporția este numai de 42 și jum. proc.

Unde dar țărani stau în realitate mai bine, cu toată întinderea mai redusă a proprietății pitice de până la 10 hectare?

Adevărul răsare și mai elocvent, când comparăm întinderea marii proprietăți de peste 500 ha. care în Dobrogea se urcă abia la 13 proc. din suprafață, dar la 41 proc. în restul țării.

Vedeți, dlor, pentru a putea compara cifrele și a le mânui trebuie să-ți dai seama înainte de toate fenomenele economice cari se traduc în aceste cifre.

Pentru că dar să ne mai comparăm cu țările îndepărtate ale Apusului, cari nu au nici o asemănare, și mai ales nici o legătură directă cu noi?

Să ne comparăm mai bine cu toți vecinii noștri. Și atunci, cu durere constatăm că țaranul nostru stă mai rău decât rațaua de ieri din Dobrogea, mai rău decât țaranul român din Transilvania, Bucovina, Basarabia, decât țaranul sârb și bulgar.

Nu-mi voiu îngădui nici cu acest prilej flori retorice...

Dar dacă dv. de dorul principiilor abstracte, pe cari le apărați, puteți avea conștiința liniștită, că în momentele de față, mulțimea dela noi poate arunca priviri lacome peste hotare, dacă cugetul vă împinge să defălmați ca idei subversive cele mai timide încercări de îndreptare, dacă nu vă sperie

soarta care ne-o așternem astfel, istoria nepărtinitoare își va da cartea de judecată în procesul acesta dintre noi...

În fața idealului pe care ne-a făcut să-l întrezărim chiar astăzi, — în ce privește direcțiunea în care trebuie să se desvolte economicește societatea noastră — cuvântarea împede și calmă a dlui Vintilă Brătianu, fermecându-ne prin aceea căldură comunicativă, pe care numai o convingere adâncă o poate avea, — față de acest ideal ce ne opuneți d-voastră?...

Di Delavrancea și-a întors privirile spre trecut pentru a apăra, pentru a-și crea prilejul de a apăra cu o aprindere nejustificată de tot cursul acestor dezbateri, — clasa noastră bolerească, pe care nimeni dintre noi nu a atacat-o...

A!... Chiar în momentul acesta, chiar în fața unei probleme de viață și de moarte pentru tot neamul nostru — nu ne putem scuti de aceste mici socoteli, mici combinațiuni, în cari se pierde viața noastră politică, atât de săracă, în searbăda ei frământare din ultimele decenii: »rapturi«, »fuziuni« și iarăș »reîntregiri«...

Cine are ochi să vadă și urechi să audă, trebuie să și dea seama ce se petrece acum în toată lumea. Toate aceste zguduiri, tot clocotul acesta de patimi, toată infricoșata sbuciumare, urlașă frământare de idei — sunt semne prevestitoare ale unei vieți nouă.

Și credeți că România ar putea rămâne în mijlocul acestor lumi ce se naște, o însulă reacționară, în care să fiți îndreptățiți să sunați din trimbița »conservațiunii sociale«, față de niște măsuri anodine, cari de mult au căpătat dreptul de cetățenie în toate părțile lumii, la toți vecinii noștri?

Priviți ce se petrece nu numai în Rusia, Austria sau Ungaria, dar chiar în Serbia și Bulgaria!...

Problemele ce abia se pun la noi la ordinea zilei sau chiar nu se pun încă, — peste tot sunt de mult rezolvite, sau pe calea realizării, — în forme îndrăznețe: problemele economice și cele politice...

E acum momentul de a face bilanțul bolerimii noastre?

Dar ne-am pus noi pe acest teren? Am căutat să defaimăm, să invenimăm lupta prin defaimări și învinuiri inutile?...

Dar d-voastră? D-voastră ați încercat să coalizați împotriva noastră toate interesele exasperate într'un moment, când încă nu se stinsese focul sub cenușe, când încă fumegau cărbunii aprinși la țară; ați căutat să ridicați împotriva noastră toate inteligențele timide sau tempera-

periți cu legăturile de piele; un brățar le acopere brațul, înima este apărată de un plaston de piele legat de o curea, ochii sunt scutiți sub niște binete de automobilști, ținute de curele, o tablă de piele duce pără la piept și cade pe picioare, ca la fierari. Nu rămâne deci expus decât capul: craniul, fața și urechile. Nu va fi la nici un caz un duel mortal.

Privesc de aproape armele, lame greoaale, lungi și largi, cari se țin bine în mână, cu vârful rotonzite, ascuțite numai în o lungime de douăzeci de centimetri.

La stânga flecărui adversar stă secundantul, scutit întocmai ca și acela, de loviturile posibile, cu capul într'o mască solidă de scrimă cu vizorul larg, cu spada lungă în jos, cu corpul sprijinit de picioarele spărate, cu brațul înclinat în față, gata să oprească lupta îndată ce s'au întâmplat loviturile reglementare.

Arbitriul strigă: — Silentium für die Mensur! (Țicere pentru duel!)

Apoi numește cu numele pe combatanții dimpreună cu numele corporațiunilor lor.

Cei doi se așează drepti unul în fața celuilalt, cu picioarele puțin depărtate deolaltă și cu mulțimea îndrăzneală, având mâna dreaptă aplecată pe sabia cea lungă. Hainele ciudate, cari îi înțepenesc, ochelarii negri, mari, cu armatura de fier, încăpăținarea lor, dau tinerilor banali de-odată ceva fatal, nepăsător, puțințel fantastic.

Jur împrejurul sălilor, stau studenții pe bănci sau în picioare pe mese, câțiva în galeria de sus, cu caschetele lor colorate pe cap.

Cei doi secundanți păstrează cu mare grijă poziția, care am descris-o, aproape lipiți de clientul lor. Unui din ei, directorul luptei, strigă:

— »Legen sie aus!« (Luși seama!)

Adversarii ridică armele de asupra capetelor lor. Conducătorul luptei strigă din nou:

— »Liegen aus!«, e ultimul advertisement căruia îl urmează cel din urmă strigăt:

— »Los!« (Gata — Loviți!)

Deodată lungile săbii (Rapierer) se întorc într'o întorsătură repede deasupra capetelor celor două, se izbesc, lovesc craniul, fața, cum le vine mai bine. Mănerile drepte, căptușite cu piele, sunt ținute la înălțimea craniului, puțin mai sus decât fruntea, și n'au voie să se miște dela linia lor. Distanțele au fost calculate astfel că adversarii s'au atins cu ușurință fără a înainta. E interzis deci a face vre-un pas. Picioarele trebuie să stea locului ca mânerile. Arma trebuie să fie totdeauna în mișcare, căci altfel e drept pedeapsă disqualificarea. Combatanții n'au decât să învârtă sabia deasupra capului, cu o înălțime mai mică sau mai mare și cu o putere identică. Nu există nici o artă și nici un talent pentru scrimă: e de ajuns să ai o mână tare. Când se bat începătorii, nu-i lasă să se lovească mai mult de trei ori într'una și li-se strigă: »Stați! Săbille sus!«

În principiu, duelul se compune din 60 de reluări a celor trei lovituri, urmează însă dela sine, că, dacă rănile sunt prea multe și prea grele primite înainte de a se fi sfârșit cele 60 de reluări, lupta se oprește la intervenția »secundantului«, care declară pe clientul său de »abgeführt«, (afară de posibilitatea de a se lupta). Fiecare încercare de arme ține cam câte un sfert de oră, socotind și opririle de câteva secunde pentru constatarea rănilor.

Abia s'au pus în mișcare săbille și se și vede sângele șiruind pe capul unuia sau al celuilalt foarte des la amândoi de-odată.

— »Stați! Liegen aus! strigă secundanții.

Aceștia constată rănile, le anunță arbitriului, un tânăr student cu caschetă, ales din partea celor două partide și imputernicit cu contabilitatea »sângelui«. (Se numește *Unpartiescher*: cel imparțial). El se apropie de cel rănit descoperindu-și capul, cu un tampon de vată în mână, privește rana, atinge sângele cu bucata de vată și declară:

— »Un sänge pentru Saxonien, al doilea pentru Westphalia«.

Intr'aceia frații de culoare au apropiat de spațele prietenului lor, care se bate, speteaza unui scaun, pe care apoi acesta se apleacă și i-se prinde brațul drept ca să se ușureze oboseala.

Chirurgul se apropie, îmbrăcat într'un șurț alb, în mâneci de cămașă, cu un păhar de apă asepi-

Dacă târguiți din articolele anunțate în ziarul nostru, vă rugăm ca la comandă să amintiți unde ați citit aceste anunțuri.

mentele irascibile, vorbind despre tendințele revoluționare sau socialiste ale legilor noastre. Țin minte că simpaticul deputat de Vaslui, dl Nicu Filipescu, a adresat chiar o apostrofă dlui prim-ministru, că dacă ar fi în locul d-sale pe banca ministerială un Bebel n'ar putea să prezideze la o reformă de altă natură, decât cea prezintată de bătrânul nostru prim-ministru.

Și vă întreb pe d-voastră: dacă este iertat de a vorbi astfel, de a specula, — fiindcă Caragiale este la ordinea zilei, — frica venerabilului Tâlcă-Inimă-rea, — sperându-l eu fantome roșii, numai pentru ca să împiedicați o încercare foarte discretă, foarte modestă, de a tămădui rănilile cele mai strigătoare? Și dlor fiindcă discuțiunea între noi nu este închisă, am să fiu silit, nu să mă apăr — de și mi-s'a făcut o cinste deosebită prin atacuri personale — dar am să fiu silit să lămuresc acest punct de vedere.

D. N. Filipescu: Dacă discuția nu este închisă, cer cuvântul.

D. C. Stere: D-le Filipescu, sunt foarte fericit că am reușit să reaprend în d-voastră interesul pentru discuție. Vom discuta cu plăcere.

Să revenim dar la chestie, la obiectul adevărat al discuțiunii noastre, la acea controversă ce nu se poate încă închide între noi.

Am arătat că la baza situațiunii noastre sociale morbide se află o reparalizare nenormală, nesănătoasă a proprietății funciare. Din această reparalizare s'a născut acel regim, acel mecanism de presiune asupra țărănimii noastre, caracterizat prin sistemul de învoell agricole, — sistem ce în deajuns a fost luminat prin discuțiunile asupra legii votate de D-voastră pentru reglementarea muncilor agricole.

E vădit că putem căuta îndreptarea răului pe două căi deosebite: o măsură radicală care ar lovi răul chiar la rădăcină, în genul aceleia despre care, de pildă, a vorbit într-o broșură dl I. Lahovari, și chiar mi-se pare în secțiunii, precum a vorbit și un alt reprezentant al partidului conservator, dl Take Ionescu: vorbesc despre o nouă, adecă despre o adevărată înproprietărire.

Vădit, o înproprietărire bazată pe o expropriere silită ar fi un mijloc foarte radical; și nu mă îndoiesc că în anumite condițiuni aceasta ar fi și mijlocul cel mai eficace.

Și pot asigura pe d-nii I. Lahovari și Take Ionescu că atunci când acești bărbați politici, colaborând într'un guvern conservator viitor, — moment care în Sistemul nostru constituțional nu poate fi prea îndepărtat, — vor propune această măsură, eu n'am să o combat. (Va urma.)

sată și cu o bucată de vată în mână, ca să verifice greutatea loviturii și duelul începe imediat din nou.

Oțelul fălăie prin aier, dacă se întâlnește cu arma dușmană scrânește, iar dacă o ocolește întră fără nici o larmă în carne vie. Lovitura nu se poate observa astfel decât din deviația slabă a întorsăturii prin aier și din sângele, care curge deodată.

Săbii se lovesc cu fulgerări și acești viitori judecători, acești viitori ingineri le încrucșează: odată! pentru cinstea filozofică, a doua oară! pentru unirea a ce e plăcut și iubit și a treia oară! pentru idealism. Înainte deci!

Fiindcă îți este interzis să te ștergi pe frunte, capetele sunt cu desăvârșire desfigurare în urma câtorva reprise. Dungi largi, roșii, curg peste ochi, de-a lungul nasului, peste gât, prin musteață, adună părul; o crestătură deschide în craniu două părți, pline de sânge: alta, în apropierea urechii, se pleacă pe cămașă, de-asupra șurului de piele; săbiile continuă să se întorcă, roșii și ele, și tovesc mereu. Din când în când li-se dă la o parte adversarilor lunetele ca să se verifice lovitura. Se vede că sunt umede și că pupilele și genele sunt scaldate în sânge.

După ce s'a sfârșit duelul, ajung la rând alți doi adversari, îmbrăcați numai în pantaloni învechiți și într-o cămașă albă nescrobită. Frații lor de culoare îi îmbracă cu totul, îi leagă cu piele la brațe și le așează plastroanele. Ei însă să li-se facă toate, pasivi, fără a zice ceva, ba se pare că țin mult să rămână liniștiți cu orice preț.

Din străinătate.

Un mare conflict clerical în Austria între universitate și cler. Viena. 5 Martie. Afacerea profesorului de drept canonic Wahrmund este acum obiectul discuției generale aci.

În urma interviului avut de ziarul clerical »Vaterland« cu nunțul papal din Viena, prințul Cranito del Belmonte, în această chestiune se crede că situația profesorului Wahrmund a devenit nesigură.

Nunțul papal a declarat între altele că opera profesorului Wahrmund »Principiile catolice față de știința liberă« e o carte interzisă pentru orice bun catolic, chiar de n'ar fi trecută pe index, și că e imposibil ca drul Wahrmund să mai fie pe viitor profesor de drept canonic la universitate pentru că prima condiție pentru aceasta e să fie bun catolic și Wahrmund prin cartea sa s'a exclus din catolicism.

Ziarul »Vaterland« asigură în același timp că nunțul papal a cerut ministerului de culte prin ministrul de externe îndepărtarea profesorului Wahrmund dela universitate.

În ce privește eventuala excomunicare a drului Wahrmund, nunțul papal a declarat că nu vrea să anticipeze nimic înaintea hotărârii vaticanului, dar că excomunicare nu e necesară întrucât Wahrmund prin cartea lui s'a excomunicat singur din sânul bisericii.

În fața acestor declarații ale ziarului clerical ministerul austriac se simte foarte încurcat și s'a grăbit să stabilească adevărul asupra declarațiilor nunțului papal.

Primul ministru baronul Beck a declarat ieri că nu are nici o cunoștință în mod oficial de demersurile nunțului papal.

Adevărat este că baronul Aerenthal a scris o scrisoare privată ministrului de culte Marchet, comunicându-i că a fost vizitat de nunțul papal care s'a arătat foarte îngrijit de broșura profesorului Wahrmund.

Ministrul Marchet a declarat și el că a primit din partea baronului Aerenthal o scrisoare privată prin care ministrul de externe îi comunică că a fost vizitat de nunțul papal și că în timpul acestei vizite s'a adus în discuție și chestia Wahrmund, nunțul papal n'a cerut însă revocarea profesorului.

Mișcarea culturală.

Mâne, Duminecă la 5 ore d. a. sunt convocați românii din Oravița la o consfătuire în scopul organizării festivităților ce se vor aranja din prilejul adunării generale a fondului de teatru.

(»Progresul«).

Sălbătăcia din Poiana-Arieșului.

— Corespondență particulară a »Tribunei«. —

În Dumineca trecută, 15 Martie st. n. s'a repetat în nemărginita apropiere a Turzii, în Poiana Arieșului, un act care-i poate numai frumos cualifica pe ungurii din Poiana.

Eram mai mulți oaspeți la casa d-lui Nic. Russu, om cu vază și bun român, care pentru dragostea de neamul său a stat de două ori la Seghedin. Ungurii din Polană, ca și din Turda, le știu bine toate acestea și nici când n'au lipsit dovezile de ură și poftă de răzbunare față de dl Russu. Acum însă au pus vârf la toate.

Pe la orele 2 1/2 d. a. vre-o câți va feciorei cu steaguri tricolor au trecut pe lângă casă în cântece și în sbierete de »éjen a magyar szabadság«.

Se uitau cu ochi răi la casa d-lui Russu, care e singura casă românească între unguri, și în care nu puțini români s'au adăpostit odată de vremuri furtunoase. S'au reîntors însă la școală tot în cântece și sbierete și și-au început petrecerea. Eră o liniște în sat așa, că nime nu-și putea închipiul ce-o să urmeze.

Noaptea către 11 ore se aud în stradă sbierete sălbătice de: »üssétek fiuk, oláh!« și lovituri. Ieșim la geamuri și vedem pe unguri ca fiarele sălbătice, toți cu ciomege și cu bolovanii în mâni, bătându-se înaintea casei d-lui Russu. Credeam, că glumesc în prostia lor, dar curând ne-am putut convinge, că nu eră glumă, ci adevărată sălbătice azlatică. O ceată de vre o 20 inși alergau după unii singur, pietrele curgeau

în capul lui, ciomegele pe deasupra, cădea și ei dădeau, se sculă și alergă mai departe și gonaci după ei. Când eră în fața porții l am recunoscut, eră servitorul cel mai tânăr al dlui Russu. Când au observat, că cel alungat intră în curte au început să sbiere și mai sălbatic și să injure husește și l-au urmărit 5 inși până la ușa casei.

Deodată vedem în fața casei dlui Russu o mare lumină. Ardeă șura preotului reformat. Clopotul sună în o dungă, la veclul arde și ungurii beți și întăriți se bat afară pe stradă ca orbii. Eră ceva grozav să-i vezi în lumina focului dela sură cum alergau după câte un român și cum unul pe altul se încurajă, spunând, că »și acesta e român, dați după el!« Femeile și fetele lor alergau după ei, li prindeau de mâni și-i rugau să meargă acasă, dar înzădar, căci numai acum începea să se trezească în ei sângele cel adevărat.

Dela o vreme n'au mai avut pe cine bate și au intrat în curtea preotului reformat, care eră plină de oameni. Un biet român împingea la o pompă de apă, când fără de veste e lovit hoțeste pe la spate și cade jos, un al doilea, un feciorăș tinăr, e așa de rău maltratat încât își pierde conștiința.

Ungurii nu volau să stângă focul, s'au apucat dar să mai sbiere și mai cumplit și să arunce cu petroale în cece stângeau focul. Într'aceia în curte intră învățătorul român M. Găzdac. Preotul reformat ca să mai arunce oleu pe foc și ca să arunce dela sine orice bănuială li strigă în gura mare: »lătja mit csinált a maga nációja?« Atăta au așteptat sălbaticii!

Înv. a scăpat acasă teafăr, iar ungurii s'au aruncat asupra casei dlui Russu. Strigătele sălbătice se auziau tot mai tare și pietrii au început să curgă prin ferestrii în salon. A trebuit să ne refugiem în altă odaie. Birăul satului, care eră între ei, i-a liniștit puțin și ei s'au dus iar în curtea preotului, iar birăul a rămas la poartă cu servitorul cel bătut și cu capul sângerat, ca prin întrebări crucișe să scoată o vorbă dela ei, prin care să l poată învinovăți mai pe urmă, că el a dat foc la șura preotului.

Ieșiserăm toți în curte lângă pâlancă ca să-i auzim fățarnicile i cuvinte. Atunci ungurii năvăliră și mai turbați asupra noastră injurând și aruncând cu bolovani strigând ungurește: plar! Dalia! (dl Russu).

Ne-am refugiat în odă și am stâns lămpa în salon. Ungurii în loc să se rușineze de vorbele dlui Russu de abia acum încep a-și desvălui caracterul și cultura inimii lor, moșteniri rămase din trecut. Cu pari groși au rupt total ferestrele dela salon, bucăți de sticlă și bucăți de obloane, pietrii și bucăți de lemne zburau prin odale stricând mobilele și spărgând tot ce se putea sparge, iar urletele sălbătice nu mai conteniau.

Era bine, că aveam altă odaie unde puteam fi adăpostiți. Acolo eram grămădiți 8 persoane, așteptând să vedem ce se va mai întâmplă, pe lângă bubuiturile ce le auziam în salon, dar unde nu cutezam să intrăm neavând nici o armă la noi. Nu am avut pace nici acolo mult timp. Fereastră din fața noastră a sburat în bucăți spre noi, ruptă de un bun par. A rupt și partea din părete și ca să încoroneze bravura lor au aruncat în odale cu toată forța un par gros de vre-o 4 metri, care s'a lovit în ușa de lângă noi și tot în momentele acelea pietrele curgeau în uși, păreți și în ferestri din 3 părți, așa că nu puteam fi siguri că nu suntem omorâți.

Panica era mai mare din cauza temerii, că în învălmășala și turbarea lor vor da foc la casă și noi încunjurați din toate părțile numai de turbați, nu ne puteam nici refugia undeva. Fereastră după fereastră cădea în bucăți făcând un șgomof cobitor, pietrele intrau în odăi, iar urmașii lui Atila injurau și scrășneau în dinți cercând care mai de care să-și răsbune asupra bietelor uși și ferestrii. Ne așteptam la ori și ce grozăvenii din partea lor.

Alte grupe mai mici au spart câteva ferestrii la 4 case românești, și pe la 12 ore din noapte după ce și focul s'a stins s'a liniștit totul.

Dela școala ungurească se auziau chiotetele celor ce și petreceau la aniversarea »libertății« date după ce s'au purtat atât de sălbatic.

A venit și birăul și s'a mirat și el de frumoasele lucruri ce le au isprăvit voinicșii lui ortaci. Ne-am mirat însă și noi de obrăznicia și nerușinarea acelu om, când ne-a spus, că el nu cunoaște pe nici unul din cei de astă-noapte

...ci doar erau multi și chiar și pe el l-au
...lut.

Preotul reformat care ar trebui să-și păstorească
credincioșii după învățăturile creștine, avea dimi-
și a cutozanța să-și exprime încă bănuiala, că
...mânil l-au dat foc la sură.

Luni către seară și sosită la casa dlui Russu
...jandarmi, ca să afle ce costă tot ce au stri-
...sălbaticii din Poiana.

Asta e toată dreptatea ce se poate face pen-
...românii din jurul Turzii. Sărmană patrie!
»A murit Matia...« Rap.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 21 Martie n. 1908.

— Știri personale. Dl dr. I. Suchu, care a
...la Budapesta în afacerea dării în judecată a
...și a celorlalți trei deputați arădani, după ce a
...parat ieri cauza înaintea comisiei de imuni-
...te, s'a întors azi acasă.

— Aradul și noua reformă electo-
...rală. După noua reformă electorală, în
...Aradul va alege doi deputați. În
...ministeriul de interne s'au și aranjat cele
...două cercuri și au hotărât, că la unul din
...aceste cercuri vor adauge și comuna Mică-
...laca.

— Dela operă. Ieri seara s'a finit ciclul de
...reprezentățiuni date în teatrul din Arad de
...trupa Italiană. Și în »Bărbierul de Sevilla«, operă
...comică, a excelat în primul rând simpatica doamnă
...Maria Frezzi, al cărei sopran dulce și artă per-
...fectă a entuziasmat publicul și a stors aplauze și
...admirăriune.

Baritonul Ercolani de asemeni a plăcut mult.

— Energia slovacilor. Joi partidul na-
...ționalist slovac din Rosenberg a ținut o adu-
...nare în care s'a protestat în contra planului
...guvernului ca să prefacă orașul Rosenberg
...în oraș liber regesc. S'a decis ca în scopul
...acesta să se adreseze un manifest către
...contribuții slovaci ca să nu iscălească pe-
...tiția ce ar trebui înaintată guvernului în che-
...stia asta.

Bravi oameni!

— Serbătoarea sfințirii steagului »Reuniunii
...de înmormântare din Deva, filia Alba Iulia« și
...adunarea generală a acesteia se va ține — după
...cum suntem avizați — nu în 12/25 Martie, ci în
...25 Martie c. v. ziua Bunavestirii, d. a. la 3 ore.
...în celelalte nu s'a făcut nici o schimbare.

— Jubileul »Gazetei Transilvaniei«. În
...numărul de ieri al »Gazetei Transilva-
...niei« se scrie la loc de frunte:

»Ne-am hotărât deci de-a depune venitul curat,
...cel va aduce numărul jubilar al »Gazetei Tran-
...silvaniei« pentru înființarea unui fond spre aju-
...torarea și sprijinirea ziarștilor și scriitorilor ro-
...mâni dela noi.

»Multe fonduri s'au creat în Transilvania, Bă-
...nat și Țara Ungurească de o jumătate de veac
...și mai bine. Ne lăudăm a avea azi aproape 200
...de bănci române. Numai pentru presa română
...nu s'a făcut nimic până acum.

»Cuvine-se »Gazetei Transilvaniei« să facă ea
...începutul, la această sărbătorească ocaziune, așe-
...zând cea dintâi piatră la temelie, ce trebuie s'o
...punem pentru asigurarea viitorului ziarștilor și
...scriitorilor români dela noi.

»Tot ce vom face, vom face în înțelegere cu
...confrății și cu bărbaiții noștri cărora le zace la
...inimă cauza presei și a culturii poporului no-
...stru.

»Sperăm, că toți românii de inimă din patru
...unghiuri, vor aprobă pasul nostru și ne vor da
...sprijinul lor.

»Gazeta Transilvaniei« în ziua de 12/25
...Martie împlinește 70 ani dela existența sa.

— Steag național batjocurit. Din Lugoj
...se telegrafiază, că în 15 Martie, cu ocaziunea ser-

băril naționale s'a pus steagul [cu colori națio-
...nale și pe biserica Izraelită din Lugoj. Lesl An-
...tal, apoi fratele său Mik'ós, artilerist și tovarășii
...lui socialiști seara cam pe la zece ore între stri-
...găte și larmă: am smuls steagul, l-am rupt în
...două și l-au călcat în piciorare.

Politia îndată a pornit cercetare încontra lor
...și actele le a trimis judecătoriei cercuale.

— Principele Bulgariei și soția sa în Bu-
...curești. Din București se depeșează următo-
...rele: Ieri au sosit aici cu trenul expres orient pă-
...rechea principială bulgară. După sosire au luat
...parte la prânzul dat în onoarea lor la palatul re-
...gal. Azi în onoarea oaspeților la palatul Cotro-
...ceni se va da un dejun iar seara se va aranja
...la curte un prânz de gală.

— O coadă de topor. Un oare-care individ
...cu numele Frâncu Sándor scrie în »Pesti Napló«
...din 17 Martie st. n. lucruri scârboase la adresa
...părintelui din Ciclova montană, lângă Oravița.
...Cică preotul de acolo ar ațăja contra ungușilor,
...ar bate cu bastonul pe elevii, cari vorbesc un-
...gurește și că inspectorul școlar a făcut anchetă
...la fața locului, apoi l'a îndepărtat pe părintele în
...1906, pentru că în ziarul clasei scria românește:
...»3 Febr. 1505 Romanii, în 7 Daci, în 10 Răs-
...boatele Romanilor etc.« Și mai departe »după ce
...a venit din nou ca catechet, a început iar să
...agite. Mă rog — zice jupânul — se mai poate
...îngădui ca un catechet plătit dela stat să scrie
...românește notele de progres în ziarul clasei?«
...etc. Uf! Am înțeles! Ca toți renegeții, așa și
...jupânul asta caută să se căciulească și să lingă
...tălpile celor dela stăpânire. Și prin faptul că
...atacă pe preotul din Ciclova caută să-și facă
...merite. Mai ști dacă n'o ajunge și asta vre-un
...consilier de curte!

— Slăbiciuni. Ni-se scrie: În ziua de 2/15
...Martie a. c. la marele tîmbălau în memoria eli-
...beratorului »Cociusca« — care s'a improvizat la
...hotelul Hungaria în Gurahonț, de către învăță-
...torii de stat și alte notabilități maghiare din loc,
...n'au lipsit nici al noștri »pioneri ai culturii«:
...I. Mizeș din Gurahonț, Andreica din Iosășel, A.
...Nini din Iosăș, apoi de penzionatul V. German
...nu mai zicem nimic, dar n'aș grăi într'un clas
...rău, așa zic gurile rele că și S. Dorca din Zeldiș
...va fi fost.

Un român moșueag — glumeț — (bine cu-
...noscut la noi în provincie) Tocii Petru a zis
...oare când: »Câne-i lumea, Domnule!...« Cares.

— Isprăvile fisolgăbirăului Pongrácz
...Géza. Ni-se se scrie: Pentru regularea pășuna-
...tului de vite a foștilor iobagi s'a prezentat în 17
...l. c. țanșoșul fisolgăbirău Pongrácz Géza în co-
...muna noastră Daia. Fiind o chestiune, care ne
...privea mai deaproape, la un semn dat, se adună
...mulți oameni: tineri viguroși și bătrâni încărun-
...țiți, domni de »greutate« și plugari frunțași, cari
...se postează cu toții în fața cancelariei comunale
...așteptând pe »Măria Sa« dl fisolgăbirău să le
...spună pentru ce a venit.

În sfârșit se arată și vorbește mulțimii despre
...felul cum trebuie regulată pășunea ca vitele să nu
...sufere și proprietarii să-l poată lua folosul. Iar
...într'un târziu continuă într'un ton cât se poate
...de înjositor și de nedemn. Am așteptat — și cu
...drept — să auzim dela șeful cercului nostru
...pretorial al Vințului-de-jos cuvinte demne de po-
...ziția ce o ocupă; și să vedem într'insul și pe
...reprezentantul forței morale.

Dar ce să vezi! Săculul ajuns domn ame-
...nintă poporul cu jandarmi și »companie de că-
...tane« dacă nu vor face drumurile și pe accesă
...temă în cuvinte de cocși, decât cari nu se pot
...mai murdare și cari nu se pot pune pe hârtie...
...insultă, necinstește și batjocurește publice ne-
...vestele comunel, atacă sfințenia caselor și a sanc-
...tuarelor noastre familiare. Atâta grobianitate și a-
...buz de putere n'am presupus! Dacă honvezii
...cu cari ne amenință »Măria Sa« vor fi capabili
...de astfel de crime, atunci — fie sigur că caracte-
...rul și cinstea femeilor noastre n'o să le poată
...întina nimce, cu atât mai puțin argații fisolgăbi-
...răului și cei de o pănură cu el. — Cu astfel de
...cuvinte — resunetul culturii dtele — nu îți faci
...drumul pe la noi domnule fisolgăbirău, ci con-
...tribui numai la stricarea și demoralizarea credin-
...cioșilor!

Scârbiți de astfel de insulte, demne de cocși,
...nu însă de fisolgăbirău, pe această cale în fața

opinii publice, nu numai că protestăm cu toată
...energia, ci respingem cu indignare aceste atacuri
...nedrepte și adânc vătămătoare la adresa unei co-
...mune mari (2100 loc.) și curat românească.

De încheiere un cuvânt celor »aleși«: dacă în-
...tre cei »chemați« au fost și cei »aleși«: primăria
...comunala, comitetul de pășune în frunte cu
...»popa cel bătrân« și unul dintre învățători — și
...ei în aceste zile mari ale s. Paresimi n'au avut
...cuvânt de protestare la aceste lovituri de săcure
...și nu l-au mișcat nici murmurul »blândului și
...pașnicului popor«, atunci... să nu se mire dacă
...cu altă ocaziune vor căpăta alte palme tot așa
...de strașnice, nu dela soigăbirău, ci dela scriito-
...rașul lui.

Până când atâta umlire și slugărnice? Binevo-
...torul.

— La înmormântarea fiicei deputatului no-
...stru dr. Aurel Novacu din B. serica-albă —
...scrie »Progresul« — a participat un public enorm
...din toate părțile societății, fără deosebire de
...neam și confesie. Din rândurile petrecătorilor la
...ultimul lăcaș al repositiei Aurelii s'a deslușit un
...freamăt de jale, înecat într'un refren poliglotic,
...ce tîlmăcia durerea neasămuită a părinților, cari
...și-au pierdut singurul copil.

Dumnezeule Doamne, eată nesiguranta zilei de
...măne, pilduită și prin lovitura grea, ce l'a ajuns
...pe frunțașul nostru bănățean, căruia îi dorim toți
...din toate părțile alinare sufletească, ce trebuie
...căutată în orânduirea neînțeleasă a firii, așezată
...în slovele biblice: Domnul a dat, Domnul a luat;
...fie numele Domnului binecuvântat!

— Biblioteca Academiei Române. Mișcarea
...în luna Februarie 1908. I. Consultarea. A. Cărți
...tipărite. 1. Cerute cu buletine cetitori 1074, vo-
...lume 3079. 2. Imprumutate acasă cetitori 15, vo-
...lume 63. Total: cetitori 1089, volume 3142.
...Aflătoare în sala de lucru volume 1828. B. Ma-
...nuscripte și documente. Manuscripte 70 cetitori.
...177 volume. Documente 44 cetitori, 4871 volume.
...Cărți vechi românești (1508—1830) 61 cetitori,
...185 volume.

— Consilier de curte acuzat cu înșelă-
...ciune. Din Budapesta ni-se scrie următoarele:
...Poliția din capitală se ocupă de câteva zile cu o
...cauză senzațională, a cărei amănunte numai măne
...vor ajunge la lumină. Anume contele Csáky
...Gyula fost comite suprem în comitatul Sepeș și
...mare proprietar în comitatul Aradulul a făcut a-
...rătare pentru escrocherie și falsificare de acte
...încontra lui Meisels Samu, consilier de curte și
...mare comerciant de lemne din Budapesta.

Acum sunt patru ani contele Csáky împreună
...cu Meisels au făcut o societate pe acții, care a-
...vea de scop tăierea și valorizarea lemnului de pe
...moșia lui Csáky. Suma despre care se amintește
...în proces este de 500.000 coroane. Ieri reprezen-
...tantul lui Csáky, avocatul dr. Pollák Illés, a și
...făcut arătare contra lui Meisels, iar după prânz
...poliția a și confiscat toate cărțile a susnumitei
...firme. Măne îl vor asculta la poliție pe Meisels,
...și atunci poate vor ieși la iveală și cele mai a-
...mănunțite părți ale acestei afaceri senzaționale. No-
...tăm că Meisels Samu a căpătat titlul de consi-
...lier pe timpul regimului Fejérváry.

— Foc mare în Dobrițin. Ieri înainte de
...amiazi pe la 11 ore a izbucnit un foc teribil în
...marea prăvălie a lui Ganovszky Lajos din Do-
...brițin. Prăvălia e așezată pe locul unde circula-
...ția e mai vie. Lângă aceasta a fost și o maga-
...zină mare, în care erau o mulțime de vase de
...petroleum și benzină. S'a produs o panică mare
...în tot orașul mai ales când două bubuituri au
...sguduit văzduhul. Acestea s'au întâmplat în urma
...explozării vaselor de benzină și a surpării păre-
...ților casinei și a palatului băncii »Első debre-
...czeni Takaréképzőtár«. Ferestrelor caselor din apro-
...piere aproape toate s'au spart. Pompierii erau
...neputincioși în fața elementelor distrugătoare ale
...focului. Doi pompieri au rămas grav răniți. Fo-
...cul numai seara pe la 8 ore a succes să fie stîns
...după ce a ars aproape tot ce era în prăvălie. Pa-
...guba e mare.

— Starea lui Tolstoi. Din S.-Petersburg se
...anunță, că despre starea lui Tolstoi sosesc vești
...contrare celor de mai înainte. Într'o telegramă
...adresată fiului său, Tolstoi zice, că are nădejde,
...că va învinge boala, dacă cumva nu l-or mai
...apucă amețelile, cari provin din lipsa de sânge a

creerului. Memoria lui încă e foarte slăbită. Câțiva prieteni ai lui Tolstoi au trimis o telegramă sfântului sinod, în care-l roagă, ca pe Tolstoi să-l scoată cât mai tute de blăstăm al bisericesc.

— **Congresul internațional de arhitectură la Viena.** Intre 18 și 24 Maiu anul acesta, va avea loc la Viena al optălea congres internațional de arhitectură. Cu această ocazie delegații tuturor țărilor vor discuta în congres diferite subiecte, în legătură cu chestiunile de arhitectură generală și se vor ține conferințe relative la curentele în arhitectură, siluri, regulamente de construcție, dreptul de autor al arhitectului, etc. etc.

Tot cu această ocaziune, va avea loc și o expoziție internațională de arhitectură.

Inaugurarea solemnă a congresului va avea loc în sala de ceremonii a castelului imperial din Viena.

Se vor vizita construcțiile importante, localitățile vecine cari prezintă interes în ce privește arhitectura, precum și alte monumente.

— **Duelul generalilor ruși.** Din Petersburg se anunță, că în duelul ce l-au avut generalii Smyrnov și Fock, la a doua schimbare de gloanțe, generalul Smyrnov a fost nimerit în partea superioară a piciorului, iar la prima schimbare Smyrnov a lovit o aripă a hainel generalului Fock. La duel au luat parte mai mulți ofițeri de gardă și câteva dame. După transportarea lui Smyrnov, generalul Gorbatsowski, apărătorul operațiilor externe ale Port Arthurului, a cerut satisfacție din partea dela generalul Fock, pentru rănirea generalului Smyrnov. Fock a primit provocarea și a voit la moment să-i dea satisfacție. Ofertul acesta însă Gorbatsowski nu l-a primit, pentru că voește mai întâiu să câștige permisiunea autorităților superioare pentru duel.

— **Matzky Károly**, cofetar în Arad, recomandă pentru sezonul carnevalului cele mai fine prăjituri de thee și bomboane. Fabricație proprie.

— **Mijlocul cel mai bun de înfrumșetare din lume!** — **Crema de față Regina**, care pentru însușirea neîntrecută de frumșetare la expoziția din 1900 la Paris a fost premiată. Crema Regina, curăță fața în timpul cel mai scurt față de orice catifelată. Un borcan 1 cor. 40 fil. Pudra Regina de cea mai bună dintre pudrele de pân'acum cunoscute. Se vând în culoare albă, roză și cremă. O șcutulă 1 cor. 40 fil. Săpunul crema Regina, e săpunul cel mai bun de toaletă pentru înfrumșetarea feței. O bucată 70 fil. De vândut la laboratorul chemical al lui Temesváry József, apotecar, Szeged, Petőfi Sugár-ut și la Török József, apotecar, Budapest, Király-utca.

Ultime informațiuni.

Reforma armatei române. București, 20 Martie. Camera a primit unanim și cu mare însuflețire proiectul de reorganizare al armatei române prezentat de general Avevescu, ministru de războiu. (Am arătat deja economia acestei importante reforme. Red.)

Din Croația. Demonstrațiunile de Joi seara din Zagreb și bătaia ce-a căpătat-o banul Rauch l-au îndemnat ca să facă cei dintâi pași pentru o guvernare reacționară. Poliția din Zagreb — la porunca guvernului — a oprit colportagiul ziarelor.

Banul a declarat că va restrânge dreptul liberei întruniri, și că dacă se vor mai repeta demonstrațiunile de Joi seara va opri orice adunare.

Mare agitație în Croația.

— Prin telefon. —

Zagreb, 21 Martie. Coaliția croato-sârbă a adresat astăzi un manifest către poporul croat și sârb. Manifestul este ținut într'un limbaj foarte energic. După ce trece peste ultimele evenimente politice provocate de șovinismul guvernului ungueresc,

în termeni foarte aspri *condamnă atât politica lui Wekerle, cât și pe baronul Rauch*, care s'a făcut instrument orb în mâinile guvernului ungueresc. Declară solemn, că nu va dezarmă în lupta pornită, până ce guvernul nu-și va retrage toate legile și măsurile contrare intereselor naționale croate.

Manifestul este iscălit de 53 deputați între cari și *contele Pejachevich*, fostul ban croat. În orașul întreg manifestul a fost primit cu bucurie. Ziarele coaliționiste iau o atitudine și mai energică împotriva banului.

Banul în Budapesta.

Budapesta, 21 Martie. Baronul Rauch, banul Croației a sosit azi aici. Încă înainte de amiazi el a avut o lungă întrevedere cu Wekerle. Pe culuoarele dietei se colportează știrea, că guvernul maghiar a dat împuternicire banului să ia cele mai întinse măsuri extraordinare împotriva coaliției croato-sârbe.

Din cameră.

— *Raport telefonic din Cameră.* —

Budapesta, 21 Martie.

Prezidează Justh. Dintre naționaliști sunt de față dr. A. Vlad, dr. V. Lucaciu, M. Polyt, dr. M. Hodja, dr. M. Ivanca și M. Bella.

Înainte de a se intra în ordinea zilei disidenții provoacă o animată discuție cu scopul vădit să arate, că n'au dezarmat cu obstrucția. Iau parte la această discuție prealabilă *Lengyel Zoltán și Farkasházi.*

Prezidentul văzând tendința disidenților le caută pricină și le detrage cuvântul.

În decursul discuțiunei, dr. Nagy Emil îi strigă lui Bozóky: »Bandă ticăloasă sunteți!« Întrându-se în ordinea de zi ia cuvântul dr. Aurel Vlad, pentru a-și susține proiectul său de rezoluțiune. Spune, că nu înțelege de ce guvernul forțază revizuirea regulamentului. Rakovszky a dovedit doar, că și cu actualul regulament se poate împedeca nu numai obstrucția, dar chiar și libertatea cuvântului.

Se învederează de altfel, că guvernul are nevoie de acest regulament pentru ca să aibă mijlocul a dispune cum îi place în vederea încheierii tranșacției care expiră la 1917.

Al doilea motiv este, să-și asigure astfel puterea, pe timp cât se poate de îndelungat. Vorbește apoi de cazul cu subscrierile domnilor Brediceanu și Petroviciu, arătând că președintele a abuzat de regulament, căci regulamentul nu dispune în privința subscrierilor, prin urmare acestea sunt valabile și dacă sunt românește. În felul acesta președintele a răpit dreptul de-a vorbi mai multor deputați, lucru împotriva căruia protestează cu energie.

Președintele îi detrage domnului Vlad cuvântul și astfel îl împiedecă să-și pronunțe vorbirea mare, ce preparase.

M. Bella combate de asemeni revizuirea. Se ocupă pe larg cu vorbirile lui Andrássy și Apponyi. Arată, că de câte-ori opinia publică maghiară este încontra guvernelor, acestea întotdeauna trag de păr chestia naționalităților.

Se ocupă pe larg de această chestie spunând, că ea poate fi fatală pentru guvernării, cari nu știu s'o trateze. Întrebă: oare când va fi țara în primejdie regulamentul o s'o apere?

De sigur, că nu, ci țaria țarei este înțelegera dintre popoare. Această înțelegere se poate face, dacă guvernele vor abține de șovinism. Termină cerând de urgență sufragiul universal.

Dr. V. Lucaciu pronunță o foarte documentată și caldă vorbire pledând pentru drepturile naționalităților și combătând politica nefastă a guvernului. Spune, că țara așteaptă nu revizuirea regulamentului, ci sufragiul universal. (Vom da în numărul viitor această vorbire).

Economie.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 21 Martie 1908.

INCHEEREA în 1 ORĂ.

Orău pe Apr. 1908 (100 kg.)	23:26—23:28
Secară pe Apr.	21:16—21:18
Ovăș pe Apr.	15:42—15:44
Cucuruz pe Mai 1908	13:24—13:26

INCHEEREA în 4 ORE.

Orău pe Apr.	23:36—23:38
Secară pe Apr.	21:20—21:22
Ovăș pe Apr.	15:44—15:46
Cucuruz pe Mai 1908	13:30—13:32

Prețul cerealelor după 100 kg. a fost următorul:

Orău	
de Tisa — — — —	22 K. 55—24 K. 25 fil.
Din comitatul Albei — — —	22 » 58—23 » 75 »
De Pesta — — — —	22 » 25—23 » 85 »
Bănățenesc — — — —	22 » 35—23 » 40 »
De Bacica — — — —	22 » 45—23 » 70 »
Săcară — — — —	21 » 10—21 » 20 »
Orzul de nutreț, cvalitatea I.	14 » ——15 » 10 »
» de cvalitatea II — — —	14 » 70—14 » 90 »
Ovăș » » » » » » » »	16 » 30—16 » 50 »
» » » » » » » » » »	15 » 80—16 » — »
Cucuruz vechiu	— » —— » — »
» nou	13 » 40—13 » 60 »

Tusea măgărească

această groază cunoscută a copiilor Emulsiunea SCOTT o vindecă cu rezultat în toate cazurile. Emulsiunea SCOTT e cel mai bun leac pentru vindecarea copiilor debili, bolnăvicioși, cărora le redă curând **fața rumenă și plină.** Efectul repede și întăritor își găsește explicarea în aceea, că e compus din substanțele cele mai cu efect, care prin procedura lui SCOTT devine o Emulsiune gustoasă și ușor de mistuit.

Emulsiunea SCOTT

are un efect tot așa de bun asupra oamenilor mari și a bătrânilor ca și asupra copiilor.

Prețul unei sticle originale 2 cor. 50 fil.

Se află în toate farmaciile.

La cumpărarea Emulsiunei vă rog să observați marca care reprezintă un pescar.

Poșta Redacției.

Silviu Bichiceanu, Nereu. Adresa este Via Milazzo 51.

Dr. D. Lascu, Oradea-mare. Vă rugăm să ne comunicați precis adresa, unde să Vă trimitem datele cerute.

Iosif Moldovan, preot Urgeteg. Am publicat raport despre aceea petrecere, trimis din partea celor din centru. Asta e cauza că nu am publicat și pe al D-voastră. Afacerea s'a aplanat în centru și nu am folosi cauzel dacă am începe discuții. Altfel apreciam justele d-tale observări și-ți trimitem salutul nostru.

Redactor responsabil Ioan N. Iova.
Editor proprietar George Nichin.

**Hai să dăm mână cu mână
Cei cu inimă română**

Numai dela comercianți români să cumpărăm
Cine va cumpără în anul acesta (cel
putin de 5 ori) dela comerciantul român:
**F. A. Degan din Fiume (Postafioak
Nr. 163)** va primi de anul nou un călin-
dar românesc de părete gratis!!

Așa un călindar frumos nu a mai apărut
până acuma. Pentru cei interesați amintim,
că conține un Bloc (carte) cu 365 foi în
care se află toate sărbătorile noastre. Va
avea și o corfă frumoasă pentru epistole
sau lucruri de mână și pe deasupra, repre-
zentată în pictură artistică și portul Fiume.
Acest calendar împodobește ori-și-ce salon
deci recomandăm să nu lipsească din nici
o casă românească.

Cereți prețcurent românesc gratis! Degan
trimite (franco) în un pachet de 5 kgr. și
mai multe mărunțișuri.

Mulți îi laudă cafeaua cea bună, care costă
1 kgr. numai 1 fl. 20 (2 cor: 40), apoi
ceea aromatică, Portocale dulci în corfă de
5 kgr. Ciocoladă, «Aparat pentru fertul
baptelui tare practic». Mandule, Sardine,
Stafide etc., pe cari la el în totdeauna le
găsim proaspete și cu prețul cel mai ieftin.
Cei mai de frunte români comandă dela el.
**Faceți comandă de probă frați români și
vă veți convinge.**

Scrieți românește:

cel mai mare galonar de mobile și podoabe femeiești din
tară.

Özv. Barcza Györgyné

prăvălie de tapeturi pentru mobile și căruțe

SZEGED.

Fabrică de fireturi de mobile, galoane,

crepuri, crețuri, fireturi
de perdele și draperii,
ciucuri, tivituri de co-
voare, nasturi de pla-
pomă, rose, rețele de
pat, galoane și ciucuri
pentru care funebre.

Să sprijinim industria
națională!

Serviciu repede, prompt și ieftin!

Toată imitarea și reproducerea va fi pedepsită.

Unicul veritabil e

Balzul Thierry

provăzut cu marca „Călugărița
verde“ sub scutul legii. Cel
mai vestit și neîntrecut medi-
cament contra perturbațiilor
de mistuire, sgârciuri de sto-
mac, colică, cathar, dureri de
pept, influență etc., e foarte
bună la începutul tuberculozei.
Se capătă în 12 sticle mici, sau
în 6 duble, ori în una mare
deosebită provăzută cu incuie-
toarea patentată. Prețul 5 cor.
cu porto.

Unsoare Centifolia Thierry recunoscută ca „non plus ultra“.

contra rănilor vechi, aprinderi, vătămări, răniri,
precum și tot felul de umflături. 2 borcane cu
3 cor. 60 fl. cu porto.

Banii se trimit înainte ori se ridică prin rambursă.

Apotheca Thierry in Pregreda

lângă isvorul miazeral de apă aeră Rohits Sauerbrun
Depozite în următoarele apothece: în **Arad** la
FÖLDES KELEMEN și la **Hajos Arpad**.

Se află în deposit și la **L. Vértés**, Lugos.

Atenție! Fac atenții mai ales pe revanzători
să fie atenți la cumpărare și co-
mandă la balzul meu brevetat prin lege. In
senzul §§-lor 23 și 25 se espun toți cei ce nu
cumpără balzul pregălit în apoteca mea, ea
altul fals și care nu este provăzut cu breveta
„Călugărița verde“, dar mai ales revanzătorii se
pedepsese cu o pedeapsă de 4000 coroane sau
cu închisoarea corăzpunzătoare de un an. Tot
așa stă lucrul cu celelalte amestecături fără
orice preț srigate în piețe, cari însă nu sunt bune
numai pentru a stoarce și înșela publicul.

Rușăm a observa firma!

Cumpăr

cu prețul cel mai ridicat și vând dela domni
haine bărbăteșii folosite, blăni de călătorie, mo-
bile folosite, casse „Wertheim“, dulap de gheață,
unelte de călărit, hamuri, puști și fere vechi,
precum și metaluri ori cât de mari și mici.

Tot aci se poate găsi dela licitație luate, 500
bucăți de stofă fină pentru haine cu 5 și 6 fiorin i
pentru un costum.

Localul prăvăliei mele din Maiu este strada
Asztalos Sándor (casa Grabner). Prăvălia de
mobile se află pe Arpad-tér nr. 5 în colț (în
casa bisericeii izraelite)

După dorință merg și acasă și în provincie
chemat print'o carte poștala.

Cu toată stima **IULIU HERZFELD.**

Toți aceia

cari vor să aibă o

bicicletă

cu picioare trainice de mână sau cu motor
să se adreseze cu încredere la

Gartner Samu

mare fabricant de mașini de cusut și biciclete

Arad, strada Weitzer János,
(Palatul Minorilor).

unde se află biciclete de toate felurile cu
prețul cel mai moderat. Reparațiunile se fac
punctual. — Mașini de cusut se află în ma-
gazin permanent. Condițiuni favorabile pentru
plată în rate.

Fondat la anul 1892.

KAULICH ETEL

BUDAPEST
numai IV.,
Szervita-tér
5, félem.

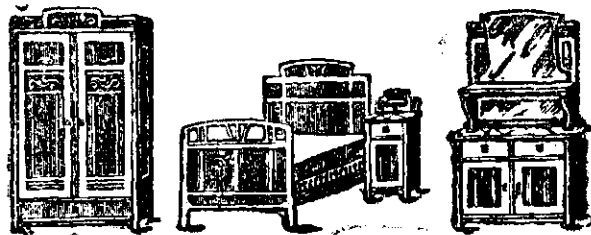
demultiori deco-
rat, cel mai vechi
și mai plăcut

atelier
de
corsete

în care se con-
fecționează cor-
sete reform ne-
vătămător să-
nătății, în față
drept, stomacul
il lasă liber, to-
așa și susținea-
rea de piept,
strângătoarea
de foale și de
șolduri, susții-
toare de spate,
precum și cor-
sete ortopedice
după moda ire-
centă și solidă
pe lângă prețnie

moderate. — Cataloguri ilustrate și îndrumare pentru lu-
area măsurii așa în loc ac și în provincie se trimit gra-
tuit cu porto franco.

Avem onoare a aduce la cunoștință on,
public că ne-am lărgit atelierul propriu de
tapiserie, măsar, strungărie și de mobile,
unde putem satisface și gusturile cele mai
delicate. Prețurile noastre sunt foarte solide.
Lucrul nostru solid și serviciul prompt a fost
recunoscut din mai multe părți. Funcționa-
rilor de stat și oficerilor le facem prețuri
de favor.

: Pelley și Schmidt. :
Oradea-mare, strada Teleky nr. 24.

ANUNȚURI

primește administrația »Tribuna« pe
lângă prețurile cele mai moderate.

Preparațiuni de ACID-CARBONIC din Muschong-Buziás fürdő

noi araniamente

expediază în afară de cartel o cantitate ori cât de mare

ACID-CARBONIC-LICHID

natural, chemic, din isvorul de acid-carbonic din băile
Buziaș, pentru prepararea apei gazoasă (soda)
pentru restauratori și alte scopuri industriale.

Nu se poate confunda cu acidul-carbonic artificial care e mai
fără spor. ● Serviciu de încredere
conștiințos!

Ape minerale și medicale de Buziaș
in sticle de 1 și de 1/2 litre.

Au un efect neîntrecut pentru boale de inimă, rinichi și beșică.

Apă de masă de prima calitate!

Lămuriri servește cu plăcere:

„Muschong-buziásfürdői szénsavmúvek és ásványvizek szétküldési telepe Buziásfürdő“.

Adresa telegrafică: Muschong-Buziásfürdő. Telefon interurban 18.

Se caută reprezentanți isteși din loc.

